[redacted]

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

21/12 bty
akte

BRIEF ONDERTEKENEN

[redacted]

Aan Minister van SZW

Datum
21 december 2022

[redacted]

[redacted]

[redacted]

Bijlage(n)
3

nota

Nota bij Kamerbrief Onderzoeken toezicht en handhaving kinderopvang

Aanleiding

Er zijn twee onderzoeken uitgevoerd op het gebied van toezicht en handhaving in de kinderopvang. Zoals afgesproken in het PO vandaag leggen we u een korte aanbiedingsbrief voor waarmee u de rapporten aan de TK kunt aanbieden.

Geadviseerd besluit

Wilt u bijgaande brief ondertekenen voor verzending naar de TK?

Kernpunten

- AEF heeft in opdracht van SZW een effectevaluatie uitgevoerd van toezicht en handhaving in de kinderopvang.
- Zoals besproken bieden we het rapport van AEF aan zonder beleidsreactie. We kondigen aan dat die later volgt.
- De Inspectie van het Onderwijs (IvhO) onderzoekt ieder jaar de uitvoering van de wettelijke taken van gemeenten op het gebied van toezicht en handhaving kinderopvang.
- Op dit rapport is een uitgebreide beleidsreactie niet noodzakelijk. Wel benoemen we in de aanbiedingsbrief kort en procesmatig twee punten waar IvhO specifiek aandacht voor vraagt:
    - Invloed van personeelstekort op kwaliteit voorschoolse educatie. Dit ligt op het terrein van OCW. Minister Wiersma heeft verzocht om deze passage op te nemen in de aanbiedingsbrief.
    - Bekendheid van de meld-, overleg- en aangifteplicht (moa) bij vermoedens van geweld en seksueel misbruik. IvhO constateert dat dit verbetering behoeft en noemt dit een zorgelijke constatering. Vandaag is hierover ook een artikel verschenen op NOS (opgenomen ter achtergrond bij deze nota). U onderschrijft de conclusie van IvhO en zegt toe in te zetten op het vergroten van de bekendheid en hier in het voorjaar nader op terug te komen.

NOS Nieuws•Vandaag [21-12-2022], 13:00

Kennis in kinderopvang over wat te doen na misbruik en mishandeling schiet tekort

Sommige medewerkers in de kinderopvang weten niet goed genoeg wat ze moeten doen als ze vermoeden dat een kind seksueel wordt misbruikt of wordt mishandeld door een medewerker of gastouder. Dat constateert de Inspectie van het Onderwijs, die bezorgd is over de ontwikkeling.

Vorig jaar ontving de inspectie 97 meldingen over vermoedens van mishandeling en/of seksueel misbruik van een kind in de kinderopvang. Slechts in de helft van de gevallen (51 procent) heeft de aanbieder direct overlegd met de vertrouwensinspecteur. Terwijl dat verplicht is, volgens de meld-, overleg-, en aangifteplicht (moa).

"De bekendheid rondom de moa kan beter, vooral bij de medewerkers. Dat is een zorgelijke constatering", schrijft de inspectie in zijn jaarlijkse rapport over gemeentelijk toezicht in de kinderopvang in 2021. Volgens de toezichthouder is het onderzoek representatief voor de hele kinderopvangsector.

"Als er te weinig kennis is over de procedures en de wettelijke directe overlegplicht, kan het voorkomen dat er te laat, of niet, wordt gemeld", licht een woordvoerder van de onderwijsinspectie toe.

Bij bijna de helft van de locaties die tekortschoten wat betreft de moa, werd een zogeheten herstelaanbod gedaan. In 94 procent van die gevallen werd de tekortkoming hersteld. In de overige gevallen is een handhavingstraject ingegaan.

In 2020 waren er 61 meldingen van seksueel misbruik en mishandeling. De inspectie heeft geen verklaring voor het hogere aantal meldingen in 2021 (97). In beide jaren was de kinderopvang deels gesloten vanwege corona. Het jaar ervoor, in 2019, waren er 88 van dit soort meldingen.

De moa in de kinderopvang werd, net als het vierogenprincipe, ingevoerd na de zogeheten Amsterdamse zedenzaak uit 2010.

In de andere helft (49 procent) van de gevallen werd het bijvoorbeeld pas weken later bij de inspectie gemeld. Ook is het voorgekomen dat de inspectie via media vernam over (rechts)zaken over seksueel

misbruik of mishandeling van een kind door een kinderopvangmedewerker.

De kennis is verreweg het laagst bij stagiaires en vrijwilligers. Sommigen weten niet dat zij die wettelijke moa-verplichting hebben, maar die geldt voor alle personen in de kinderopvang. Managers of eigenaren van opvanglocaties weten er meer over. GGD-medewerkers die toezicht houden op de kinderopvang schatten de moa-kennis bij pedagogisch medewerkers als matig in.

Grotere aanbieders zijn volgens GGD-toezichthouders beter op de hoogte van hun plichten dan kleinere. En de kennis in de gastouderopvang wordt het laagt ingeschat. "Vanuit de gastouderopvang en kleine houders wordt relatief vaker niet volgens de moa gehandeld", schrijft de inspectie.

Kennis van toezichthouders

In sommige gevallen zeiden aanbieders tegen de inspectie dat ze niet op de hoogte waren, maar waren ze er wel door anderen op gewezen. Ook is in sommige gevallen de inspectie verteld over signalen van misbruik en/of mishandeling, maar was die zaak niet bekend bij de vertrouwensinspectie.

GGD-toezichthouders vinden dat de kennis in de sector beter moet, blijkt uit antwoorden die ze gaven op een vragenlijst van de inspectie. De onderwijsinspectie ziet ook verbeterpunten voor de GGD'en zelf.

Volgens de inspectie hebben sommige toezichthouders onvoldoende kennis om tekortkomingen op dit vlak vast te stellen en zijn de voorwaarden waarop de GGD moet toezien, lastig te interpreteren. De inspectie adviseert daarom koepelorganisatie GGD GHOR Nederland om de manier waarop de voorwaarden zijn geformuleerd, te evalueren. De GGD GHOR gaat die evaluatie samen met het ministerie van SWZ en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten oppakken. Ook komt er extra aandacht voor de ondersteuning van de toezichthouders.

Kinderopvanghouders zijn volgens de inspectie in eerste instantie aan zet om de kennis te bevorderen, en "brancheorganisaties zouden daarbij kunnen ondersteunen". Ook probeert de inspectie zelf het kennisniveau te verhogen. Zo verspreidt het een flyer onder eigenaren en medewerkers in de kinderopvang, en ook schoolbesturen en leraren.

De Brancheverenigingen Maatschappelijke Kinderopvang (BMK) zegt dat de sector een aantal jaren geleden heeft geconstateerd dat de kennis in de sector over de moa "omhoog zou kunnen". "Gezien het belang van veiligheid in de kinderopvang is dit meteen opgepakt door de sector", zegt voorzitter Loes Ypma. "Dit heeft geresulteerd in intensivering van samenwerkingen en nieuwe initiatieven om de kennis en communicatie te verbeteren. Het is belangrijk dat de bewustwording en bekendheid nog verder omhoog gaat, omdat ieder kind zich goed moet kunnen ontwikkelen en in een veilige omgeving moet opgroeien."

Bijlagen in digidoc

Volgnummer	Naam	Actie	Informatie
1	Kamerbrief	Verzenden aan TK	
2	Eindrapport effectonderzoek toezicht en handhaving kinderopvang	Bijlage bij verzending	
3	Landelijk rapport gemeentelijk toezicht kinderopvang	Bijlage bij verzending	